

Ս.Խ.Մայրապետյան, Ա.Յ.Թադևոսյան, Ջ.Ս.Ալեքսանյան, Ա.Յ.Թովմասյան,
Բ.Թ.Ստեփանյան, Յ.Մ.Գալստյան

**ԱՃՄԱՆ ԽՈՍՆԻԶ KL-Ի ԱՋԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԻՏՐՈՆԱՅԻՆ ՈՆԴԱՆԻ
ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ՝ ԲԱՑՕԹՅԱ ԳԻՐԴՐՈՂՈՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ**

Ուսումնասիրվել է աճման խթանիչ KL¹-ի ազդեցությունը կիտրոնային ռեհանի (*Ocimum basilicum* Hochst. var. *citroli*) արդյունավետության, ֆիզիոլոգա-կենսաքիմիական և դեղաքիմիական ցուցանիշների վրա:

Փորձերը դրվել են 3 տարբերակով՝ 1. ստուգիչ (Դավթյանի սննդալուծույթ); 2. սերմերի նախացանքային մշակում KL-ի 0,01%-ոց լուծույթով՝ 24 ժամ տևողությամբ; 3. սերմերի նախացանքային մշակում KL-ի 0,01%-ոց լուծույթով՝ 24 ժամ տևողությամբ + սննդալուծույթին 0,01% KL-ի հավելում:

Պարզվել է, որ KL-ի 0,01%-ոց լուծույթով, 24 ժամ տևողությամբ, սերմերի նախացանքային մշակումը էական ազդեցություն է ունեցել կիտրոնային ռեհանի բերքատվության վրա. դեղահումքի չոր քաշը գերազանցել է մյուս տարբերակներին 1,2 և 1,4 անգամ: 2-րդ տարբերակում դիտվել է եթերայուղերի և դաբաղանյութերի ելի մեծացում 1,6 և 1,3 անգամ, իսկ 3-րդում՝ էքստրակտիվ նյութերի և ֆլավոնոիդների՝ 1,3 և 1,2 անգամ, համապատասխանաբար:

Ֆիզիոլոգա-կենսաքիմիական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման արդյունքներում պարզվել է, որ կիտրոնային ռեհանի տերևներում ընդհանուր ջրի, քլորոֆիլի, կարոտինոիդների և C վիտամինի պարունակության վրա աճման խթանիչի ազդեցությունը էական չէ: Սակայն, աճման խթանիչի կիրառումը շուրջ 11-14%-ով իջեցրել է տերևներում օսմոտիկ կապված ջրի պարունակությունը և քջահյութի օսմոտիկ ճնշումը:

Այսպիսով, կիտրոնային ռեհանի հիդրոպոնիկական մշակությամբ, աճման խթանիչ KL պատրաստուկի կիրառումը նպաստել է ստուգիչի համեմատությամբ հումքի բերքատվության բարձրացմանը՝ 1,2-1,4 անգամ և եթերայուղերի, դաբաղանյութերի, էքստրակտիվ նյութերի, ֆլավոնոիդների ելի մեծացմանը՝ 1,2-1,6 անգամ: Դա մեզ հիմք է տալիս առաջարկելու այդ խթանիչի կիրառումը կիտրոնային ռեհանի անհող արտադրությունում:

Mairapetyan S.Kh., Tadevosyan A.H., Alexanyan J.S., Tovmasyan A.H.,
Stepanyan B.T., Galstyan H.M.

**INFLUENCE OF GROWTH STIMULATOR KL ON THE PRODUCTIVITY
OF CITRIC BASIL UNDER OPEN-AIR HYDROPONIC CONDITIONS**

Summary

The results of investigations have shown that the growth stimulator KL in hydroponics culture of Citric basil promoted the increase of dry medicinal material for 1,2-1,4 times in comparison with the control as well as the output increase of substances (essential oil, tannins, extractive substances and flavonoids) characterizing pharmacochemical value of raw materials for 1,2-1,6 times. We give a suggestion for using the growth stimulator KL in the soilless production of Citric basil.

¹ KL-ի պատրաստուկը սինթեզվել է ԵՊՀ օրգանական քիմիայի ամբիոնում՝ ալ. Ա.Ա.Ավետիսյանի ղեկավարությամբ, ով էլ այն սիրով մեզ է տրամադրել՝ փորձարկումների համար: